

MOTTATT

21 NOV 2014

Kulturdepartementet

21 NOV 2014

2014/1005-032

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Dato: 12.11.2014
Deres ref.: 14/1005
Vår ref.: 2014/7906HAKONI

FORSLAG TIL ENDRINGER I FORSKRIFT OM UTFØRSEL OG INNFØRSEL AV KULTURGJENSTANDER (KD, sak 14/1005)

HØRINGSUTTALELSE FRA KULTURHISTORISK MUSEUM, UiO

Kulturdepartementet har sendt på høring forslag til endring i forskrift 01.01.2007, nr. 01 om utførsel og innførsel av kulturgjenstander (hjemlet i § 23 og § 23 f). Kulturhistorisk museum (KHM), UiO har følgende å bemerke til forslaget.

KHM er en av 12 nasjonale vedtaksinstitusjoner, og har ansvaret for arkeologiske og etnografiske gjenstander, gjenstander fra før reformasjonen og medaljer og mynter (jf. Forskrift om utførsel og innførsel av kulturgjenstander, § 6). KHM mener det er viktig at Kulturdepartementet (KD) tar opp habilitetsspørsmål knyttet til vedtaksinstitusjonenes praksis for utstedelse av utførselstillatelse for egne samlinger. KHM har merket seg at det er varierende praksis og forståelse hos museene når det gjelder tolkning og iverksetting av bestemmelsene i §§ 5 og 6.

Ratifiseringen av UNESCO 1970 har medført at det fra 2007 skal foreligge utførselstillatelse for midlertidig utførsel av kulturgjenstander. Dagens forskrift har som intensjon å etablere en praksis for midlertidig utførsel som innebærer at museer, herunder vedtaksinstitusjonene, må søke en annen institusjon om utførselstillatelse når de skal eksportere gjenstander fra egen samling. KD påviser at mange av de viktigste utlånsinstitusjonene ikke oppfatter at formuleringen i § 5 også omfatter slike utlån og andre midlertidige utførsler. KHM deler KDs syn på at dagens uklarhet omkring praksis er en ulempe, og at dette bør presiseres i endret forskrift.

Lovreguleringen av søkeplikt for utførsel av kulturgjenstander har i tiden før 1.1.2007 skilt mellom permanent utførsel og midlertidig utførsel. Midlertidig utførsel skjer i forbindelse med utlån til utstillinger, vandretutstillinger, eller for prøvetaking og andre forskningsmessig motiverte undersøkelser der utførsel av objekter er nødvendig. Utlånsvirksomheten utgjør en viktig del av

Seksjon for etnografi, numismatikk og klassisk arkeologi

Postadr.: Postboks 6762 St.Olavs plass, 0130 OSLO

Kontoradr.: Fredriks gate 2

Telefon:
Telefaks:

Org.nr.: 971 035 854

museenes formidling og faglige nettverk. Utlånsvirksomhet er meget ressurskrevende, og beslaglegger en vesentlig del av KHMs kapasitet for dokumentasjon, konservering, magasinpersonell, faglig oppfølging, forsikrings-, sikkerhets- og kontraktsoppfølging mv. Det er viktig at rutiner og regelverk rundt de internasjonale utlånene ikke blir unødige kompliserte og arbeidskrevende.

På denne bakgrunn ønsker KHM å opprettholde et skille mellom permanent utførsel og midlertidig utførsel. Ved *permanent* utførsel må det stilles krav om at en annen institusjon enn vedtaksinstitusjonen skal utstede utførselstillatelse. Etter KHMs mening er det mest ryddig at Norsk kulturråd formelt rykker inn som vedtaksmyndighet, naturligvis etter samråd med nødvendig faglig ekspertise. En løsning med setteinstitusjon, dvs. annen vedtaksinstitusjon med overlappende faglig ansvar, kan også tenkes. Ved *midlertidig* utførsel mener KHM at vedtaksinstitusjonene selv må kunne utstede utførselstillatelse for egne gjenstander. Det som taler for en slik løsning er forenklet saksgang, mindre ressursbruk og minsket byråkrati. Det å forankre utførselen i den enkelte institusjon vil ventelig også medføre økt ansvarlighet og bevissthet rundt oppfølging av utlånene ved at man unngår fragmentering av ansvarsforholdet knyttet til internasjonale utlån. Det som taler mot løsningen, er at det vil foreligge svak kontroll i tilfeller der en institusjon bevisst eller ubevisst handler mot lovregulert eller etisk regelverk. For å motvirke dette vil det være viktig med en forsterket institusjonell forankring av beslutninger om utførsel av egne gjenstander. Dette kan gjøres gjennom et krav om at det er institusjonens øverste leder, som oftest museumsdirektøren, som skal innestå og signere for slike utførsler. Hvis vedtaksinstitusjonene innrømmes et slikt selvstendig ansvar, må dette følges opp med gode internrutiner for oppfølging av utførselene, og med klare rutiner for oppfølging/innhenting etter utløpt periode. For å sikre dette kan det overveies en maksimal tidsgrense for slik utførsel på eksempelvis to år.

KHMs syn får følgelig en mindre innvirkning på forslaget til endring i forskrift:

§ 5 annet ledd, første punktum:

[Ingen endring]

§ 6, forslag til nytt, fjerde ledd:

*I saker der vedtaksinstitusjonen selv søker om **permanent** utførsel, eller i tilfelle der det kan reises tvil om habilitet i saksbehandling av søknader, skal søknaden sendes Norsk kulturråd som overtar som vedtaksmyndighet, med Kulturdepartementet som ankeinstans.*

Spørsmålet om museer som ikke er vedtaksinstitusjoner skal innrømmes rett til midlertidig utførsel av egne gjenstander, uten søknad til en vedtaksinstitusjon, bør diskuteres. De må i så fall

delegeres myndighet til å utstede utførelstillatelse for å imøtekomme kravet som stilles gjennom UNESCO 1970, artikkel 6a. KHM forstår det dithen at dette spørsmålet ikke omfattes av høringsuttalelsen KD har invitert til i denne runden.

Med hilsen

Karl Kallhovd
assisterende museumsdirektør

Håkon Roland
førsteamanuensis

Dokumentet er elektronisk produsert og godkjent ved UiO i tråd med UiOs reglement for elektronisk godkjenning.

Saksbehandler:
Håkon Roland
+4722859948, hakon.roland@khm.uio.no